

Til: Bestyrelsen
Fra: Administrationen
Dato: 2. maj 2014

Håndtering af effekter til direkte genbrug fra Reno Djurs' genbrugsstationer.

Formål

Ud fra et ønske om at optimere direkte genbrug af effekter fra Reno Djurs' genbrugsstationer redegør dette notat for forskellige modeller for organiseringen af direkte genbrug. Formålet er at danne grundlag for en principiel drøftelse om mulige optimeringstiltag i Reno Djurs' bestyrelse.

Der henvises i øvrigt til forslaget til affaldsplan, afsnit 4.7 "Direkte genbrug".

Status

I den nuværende situation kan borgere aflevere brugbare produkter i genbrugscontaineren på genbrugsstationerne, hvorfra andre borgere frit kan tage de effekter, de kan bruge. Genbrugscontainerne benyttes flittigt, uden at der dog føres statistik over, hvor mange effekter, der skifter ejermand og får nyt liv efter en tur i genbrugscontaineren.

Det vurderes, at brugbare effekter tillige ender i containerne til forbrænding, deponering, træaffald eller andet. Når borgerne først har lagt deres effekter i containerne, bliver disse håndteret som affald. I den nuværende situation er det ikke tilladt at tage brugbare effekter op af containerne og genbruge dem. Det skyldes bl.a. hensyn til, at borgerne kan have en forventning om, at effekterne bliver behandlet som affald og ikke senere kan genfindes hos andre. Denne traditionelle anskuelse kan dog forhindre muligheden for en miljørigtig håndtering øverst i affaldshierarkiet, og formentlig er det de færreste borgere, der har et udtalt ønske om, at deres effekter ikke må genbruges til samme formål.

Årsagerne til, at borgerne lægger brugbare effekter i containerne til forbrænding, deponering, træaffald eller andet, kan være, at det er besværligt at aflevere større eller tunge effekter i genbrugscontainerne, eller at borgere ikke er tilstrækkeligt opmærksomme på muligheden. Af disse årsager kan der være et potentiale i at optimere konceptet for direkte genbrug af brugbare effekter på genbrugsstationerne.

Hvis alle genbrugelige effekter på genbrugsstationerne "fjernes" fra affaldsstrømmen og i stedet tages fra til direkte genbrug til samme formål, vil det formentlig øge mængden til direkte genbrug betydeligt, men i forhold til affaldsmængderne på genbrugsstationerne i øvrigt vil det formentlig være en lille andel på i størrelsesordenen 1 % af de samlede affaldsmængder jf. erfaringer fra andre kommuner, der har solgt de genbrugelige effekter via kommunale genbrugsbutikker.

Betydende forhold

Der er mange forskellige modeller for at øge eller fokusere mere på det direkte genbrug. I forslaget til affaldsplan oplistes forskellige forhold, der kan løses på forskellig måde, og som har forskellige omkostninger, indtægter, barrierer, fordele og ulemper (se nedenstående figur).

Forhold, der kan overvejes ved modeller, der kan øge eller fokusere mere på direkte genbrug		
Forhold:	Muligheder:	Betydning for eksempelvis
Hvilke effekter	• Kun nips og møbler • Også tøj • Også byggematerialer	• Pladskrav på genbrugsstationen • Logistikkraft ved transport • Arbejdsmiljøforhold (tunge genstande) • Salgslokaler- og kanaler
Hvem vurderer effekter	• Pladsmand • Borgere	• Personaleforbrug • Kvalitet af effekter
Kan affald, der er henlagt i affaldscontainer, tages op til genbrug	• Nej aldrig • Ja, altid • Ja, med mindre borger aktivt har modsat sig det	• Antallet af effekter og dermed størrelsesordenen af genbruget. • Personaleforbrug
Praktik og logistik på genbrugsstationen.	• Container • Bygning • Plads	• Service og indtryk for borgerne. • Hvad der kan håndteres • Omkostninger.
Reparation af effekter	• Ingen reparation eller • Begrænset reparation • Omfattende reparation	• Hvilke effekter, der kan genbruges • Reparationsfaciliteter • Personaleforbrug • Omkostninger/indtægter
Salgskanaler	• Kun via internetplatforme (egne eller private) • Egne genbrugsbutikker • Samarbejde med andre butikker • En eller flere butikker • Grader af professionalisme	• Personaleforbrug • Logistik • Omkostninger/indtægter • Graden af "konkurrence" med andre genbrugsbutikker.
Hvem varetager opgaverne	• Egne ansatte på normale vilkår • Egne ansatte på særlige vilkår • Samarbejde med andre, herunder velgørende organisationer.	• Omkostninger • Fleksibilitet • Muligheden for grønne jobs • Muligheden for beskæftigelse af personer på kanten af arbejdsmarkedet.
Hvad må det koste	• Alle omkostninger og indtægter skal indregnes, og må ikke koste noget i forhold til alternativet. • Må godt koste mere end alternativerne.	• Effekten på affaldsgebyrerne

Det antages, at mængden af direkte genbrugelige effekter udgør ca. 1 % af den samlede mængde affald, som modtages på genbrugsstationerne, svarende til ca. 500 ton genbrugelige effekter pr. år på alle Reno Djurs' genbrugsstationer. Mængden er vurderet på baggrund af erfaringer fra Genbrugsbutikker hos affaldsselskabet AVV.

Andre modeller?

I det følgende beskrives 3 modeller for direkte genbrug – herunder den nuværende klunsercontainerordning - på et principielt plan. Beskrivelserne har alene til formål at skitsere overordnede principper og er derfor ikke fyldestgørende som beslutningsgrundlag.

1. Klunserordning

Borgere kan frit aflevere og hente genbrugelige effekter på et særligt areal på genbrugsstationerne.

2. Samarbejde med organisationer

Borgere kan aflevere genbrugelige effekter på genbrugsstationerne. Effekterne overlades til frivillige organisationer til salg/videredistribution i eksisterende salgskanaler.

3. Egen genbrugsbutik

Borgere kan aflevere genbrugelige effekter på genbrugsstationerne. Effekterne sælges i en (eller flere) genbrugsbutik(ker), som drives af Reno Djurs.

Model 1: Klunserordning

Borgerne kan aflevere genbrugelige effekter på genbrugspladserne i en særlig klunsercontainer. Borgere m.m. henter vederlagsfrit de effekter, de ønsker. Effekter, det ikke er muligt at sende i ny cirkulation, flyttes af genbrugsstationens personale til relevante containere på genbrugsstationen.

Fordele

- Den nuværende ordning må betragtes som succes
- Ordningen er meget enkel i forhold til håndtering og logistik
- Kritiske transporter af genanvendelige effekter undgås
- Ordningen er kendt og accepteret af brugerne

Ulemper/udfordringer

- Det kan opleves som ulempe, at der ikke må fjernes effekter fra andre containere end klunsercontaineren.
- Det kan opleves som en ulempe, at ordningen ikke omfatter tunge og voluminøse effekter som fx byggematerialer

Muligheder for optimering af mængder

- Indførelse af et forbud mod, at genbrugelige effekter bortskaffes i andre containere end klunsercontaineren.
- Forbedring - og evt. tematisering - af afleverings- og lagerforhold
- Udvidelse af produktpaletten med fx byggematerialer (hvilket imidlertid vil være pladskrævende og håndteringsmæssigt udfordrende).
- Forbedret Information med opfordring til mere direkte genbrug

Model 2: Samarbejde med organisationer

Borgerne afleverer genbrugelige effekter, der er egnede til videresalg, i dertil indrettede containere. Ikke salgbare effekter anbringes af eksisterende personale i relevante containere på pladsen. Der arrangeres transport (foranstaltet af enten ekstern organisation eller Reno Djurs) til eksisterende genbrugsbutik, hvor effekterne sælges.

Fordele

- Effekter sendes i nyt omløb via allerede eksisterende salgskanaler.
- Prissætning af effekterne vil bidrage til opfattelsen af, at effekterne har en værdi.

Ulemper/udfordringer

- Ordningen vil kræve, at klunserordningen bringes til ophør, hvilket borgerne antageligt vil betragte som en forringelse.
- Omkostninger til håndtering og transport af de genbrugelige effekter øges betragteligt (eftersom transporten skal foregå med samme forsigtighed som et ordinært flyttelæs). Ekstraomkostninger vil kunne dækkes helt eller delvist ved salg af effekterne.
- Ordningen omfatter ikke tunge og voluminøse effekter som fx byggematerialer

Model 3: Egen genbrugsbutik

Borgerne afleverer genbrugelige effekter på genbrugsstationerne i dertil indrettede containere - eller direkte i en genbrugsbutik. Ikke salgbare effekter anbringes af eksisterende personale i relevante containere på pladsen. Reno Djurs forestår afhentning og transport (v/ekstern entreprenør) til genbrugsbutik, hvor effekterne sælges.

Fordele

- Signalværdien ved, at Reno Djurs driver egen butik, kan give et øget fokus på ønsket om mere direkte genbrug.
- Prissætning af effekterne understreger, at effekterne har en værdi.
- Etablering af arbejdspladser (som dog eventuelt vil kræve subsidiering)

Ulemper

- Ordningen kræver, at klunserordningen bringes til ophør, hvilket borgerne antageligt vil betragte som en forringelse.
- Ordningen er teknisk og driftsmæssigt betydeligt mere ressourcekrævende end den nuværende løsning.
- Omkostninger til håndtering og transport af de genbrugelige effekter øges betragteligt (eftersom transporten skal foregå med samme forsigtighed som et ordinært flyttelæs). Ekstraomkostninger vil antageligt kunne dækkes helt eller delvist ved salg af effekterne.

Anbefaling

Det anbefales, at den nuværende ordning kortlægges og evalueres, inden der træffes beslutninger om strukturelle ændringer. Med dette udgangspunkt er følgende initiativer indeholdt i forslaget til affaldsplan 2014-2024:

- Evaluering af effekt, service og økonomi ved nuværende ordning for direkte genbrug på genbrugsstationerne.
- Vurdere alternative muligheder for øget direkte genbrug på genbrugsstationerne.